

Додаток №5
до наказу № 153 від 05 листопада 2024 р.

Схвалено:

Вченою радою Державної наукової установи
«Центр інноваційних технологій охорони
здоров'я» Державного управління справами
«17» жовтня 2024 (протокол № 3)

**КОДЕКС ЕТИКИ НАУКОВИХ ТА МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВОЇ УСТАНОВИ
«ЦЕНТР ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ**

1. Загальні положення

1.1. Цей Кодекс етики наукових та медичних працівників (далі – Кодекс) Державної наукової установи «Центр інноваційних технологій охорони здоров'я» Державного управління справами (далі – ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС) – розроблений відповідно до законодавства України та Статуту ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС із врахуванням «Етичного кодексу ученого України» та «Етичного кодексу лікаря України».

1.2. Даний Кодекс взаємин між вченими, лікарями і молодшими спеціалістами з медичною освітою ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС, діє стосовно всіх наукових та медичних працівників, які працюють в ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС як на постійній основі, так і за сумісництвом або за строковим договором (контрактом) та навчаються на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти заочною та заочною формами навчання.

1.3. Цей Кодекс та подальші зміни до нього приймаються Вченою радою ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС простою більшістю голосів.

1.4. Порушення даного Кодексу може бути підставою для громадського обговорення.

У цьому Кодексі терміни вживаються в такому значенні:

Медичний працівник – керівник, професіонал та фахівець в галузі охорони здоров'я – лікарі, лікарі-інтерни, молодші спеціалісти з медичною освітою.

Науковий працівник – вчений, який професійно провадить наукову діяльність в рамках науково-дослідної роботи та/або у рамках підготовки в аспірантурі для здобуття ступеня доктора філософії.

2. Правила та принципи взаємовідносин

2.1. Взаємовідносини наукових та медичних працівників між собою

2.1.1. Міжособистісні стосунки між науковими та медичними працівниками ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС будуються на взаємоповазі та доброзичливості.

Є неприпустимими грубість і неповажне ставлення до колег.

Досвідчені лікарі мають ділитися з молодими своїм досвідом, тактовно коригувати їх дії, використовувати в практиці методи лікування, які базуються на засадах доказової медицини, визначені існуючими стандартами, клінічними протоколами та клінічними настановами.

Лікарі і наукові працівники мають активно захищати свою професію від некомпетентних фахівців, а також таких, що мають низькі моральні якості.

2.1.2. Наукові та медичні працівники повинні сприяти висвітленню своєї діяльності у засобах масової інформації. При цьому неприпустимим є надання неправдивої інформації.

що містить фальсифікацію, або створює хибні чи невиправдані очікування у пацієнтів та їх родичів.

2.1.3 Неприпустимо розповсюджувати через засоби масової інформації відомості про себе, як про єдиного, хто здатний виконувати певні види медичних послуг, надавати некоректні коментарі на адресу інших лікарів.

Недопустимим є присвоєння неіснуючих титулів, наукових ступенів, звань, посад, нагород, заслуг і інших регалій, які незаслужено піднімають особистий професійний і громадський статус. Неприпустима фальсифікація будь-якої інформації, що стосується наукової, освітньої та практичної діяльності співробітників ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС, спотворення фотографій, відеоматеріалів, що призводить до помилкового уявлення про їх професійну діяльність.

2.1.4. Наукові та медичні працівники у бесідах із пацієнтами та їх родичами, а також у публічних коментарях (усних, друкованих, висловлюваних в соціальних мережах, тощо) не мають права допускати негативні коментарі щодо діяльності своїх колег.

Недопустимою також є вимога виплат (комісійних) за направлення пацієнтів до інших лікарів та неправомірного вимагання сплати пацієнтами будь-яких коштів.

2.1.5. Професійний аналіз методів лікування інших лікарів має містити відповідне наукове (практичне) обґрунтування.

2.1.6. Неприпустимим є будь-який вплив на пацієнта з метою схилити до операції або медичної процедури шляхом:

- заяви про перевагу своєї фахової кваліфікації в порівнянні з іншими колегами;
- переконання пацієнта в необхідності проведення конкретної операції або медичної послуги без рішення консилиуму при наявності альтернативних методів лікування.

2.1.7. Незгода з думкою колег-лікарів можлива шляхом відкритого обговорення на професійному рівні в рамках консилиумів, клінічних розборах.

У сумнівних або складних випадках, при виникненні ускладнень, лікуючий лікар повинен звернутися за допомогою до більш досвідчених колег.

У разі звернення пацієнта з ускладненням або іншими проблемами, що виникли в результаті операції або маніпуляції в іншій установі, рекомендується сповістити про це колегу, який проводив цю операцію (маніпуляцію).

2.2. Зв'язок з громадськістю

2.2.1. Недопустимо поширення недостовірної інформації, приховування та/або спотворення фактів в публічних виступах лікарів та вчених або інформаційно-рекламних матеріалах.

2.2.2. Публічно виступати й коментувати події від імені ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС чи робити будь-які заяви від імені ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС в засобах масової інформації, включаючи мережу Інтернет, мають право виключно особи ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС, уповноважені на це директором ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС.

2.2.3. При виступі від імені ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС посадові особи й інші співробітники зобов'язані дотримуватися загальноприйнятих норм професійної поведінки та ділової етики, поширювати тільки достовірну інформацію.

2.2.4. Посадові особи, медичні працівники та вчені ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС, які мають право доступу до медичної інформації, що стосується пацієнтів, в процесі наукових досліджень, навчання і підвищення кваліфікації лікарів зобов'язані забезпечити конфіденційність зазначеної інформації.

2.2.5. Публікації медичного характеру, виступи на наукових форумах, просвітницька діяльність в пресі, на радіо і телебаченні повинні бути об'єктивними, не принижувати гідність колег-лікарів і науковців.

2.3. Громадська діяльність

Наукові та медичні працівники ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС можуть займатися будь-якою незабороненою законодавчо політичною, релігійною чи громадською діяльністю за умови її

ведення в вільний від виконання посадових обов'язків час, без використання робочого місця ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС.

Вчені, лікарі й молодші спеціалісти з медичною освітою не повинні використовувати авторитет ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС, фінансові, матеріальні або будь-які інші ресурси ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС для здійснення своєї політичної, релігійної чи громадської діяльності.

2.4. Взаємовідносини між медичними працівниками та пацієнтами або їх родичами чи близькими

2.4.1. Лікар не повинен вимагати від пацієнта (чи від інших лікарів) винагороди в якості подяки за направлення пацієнта в конкретний заклад охорони здоров'я, до певного фахівця чи призначення певного виду обстеження або лікування.

2.4.2. Пацієнт має право на повну інформацію про стан свого здоров'я в порядку передбаченому законодавством.

2.4.3. При лікуванні пацієнта лікар зобов'язаний надавати повну інформацію про характер та об'єм дослідження йому та його родичам, одержати згоду пацієнта на застосування того чи іншого методу лікування або лікарського засобу.

При лікуванні дитини лікар зобов'язаний надавати повну інформацію її батькам або опікунам, одержати їхню згоду на застосування того чи іншого методу лікування або лікарського засобу.

Якщо пацієнт не здатний висловити свою згоду, таку згоду повинен висловити законний представник такої особи (родич, опікун).

2.4.4. При наявності альтернативних методів лікування, які мають доказову базу, лікування визначається на основі рішення консилиуму з наданням такої інформації пацієнту та його родичам. Кінцево вибір методу лікування визначається самим пацієнтом.

2.4.5. Лікар повинен усвідомлювати і визнавати право пацієнта на альтернативну професійну думку про його захворювання (діагноз), отриманий від інших фахівців.

2.4.6. При виявленні в процесі лікування ускладнень, лікар зобов'язаний поінформувати про це пацієнта, старшого колегу і негайно приступити до дій, спрямованих на виправлення ускладнень.

2.4.7. Лікар повинен, при призначенні ліків, керуватися виключно медичними показаннями, не допускати поліпрагмазії.

2.4.8. Лікар повинен надавати медичну допомогу пацієнтові незалежно від віку, майнового стану, статі, раси, національності, віросповідання, соціального походження, політичних поглядів, громадянства.

2.4.9. При наданні медичної допомоги лікар обов'язково має враховувати свою компетенцію та досвід роботи, з особливою обачливістю підходити до методів і засобів лікування, які даним лікарем раніше не застосовувалися або мало застосовувалися.

2.4.10. Безпека лікування та збереження здоров'я пацієнта забезпечуються впровадженням медичних стандартів, клінічних протоколів та клінічних настанов.

2.4.11. Пацієнт має право на таємницю про стан свого здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз, а також про відомості, одержані при його медичному обстеженні.

Працівник, якому у зв'язку з виконанням професійних або службових обов'язків стало відомо про хворобу пацієнта, результати його медичного обстеження, інтимну і сімейну сторони життя пацієнта, не має права розголошувати ці відомості, крім випадків, передбачених законодавчими актами України, зокрема ст. 39-1, 40 Основ законодавства України про охорону здоров'я.

2.4.12. При використанні отриманої медичної інформації у освітньому процесі, науково-дослідній роботі, в тому числі у публікаціях у спеціальній літературі, повинна бути забезпечена анонімність пацієнта або отримана письмова згода пацієнта на використання відповідної інформації відповідно до ст. 39-1, 40 Основ законодавства України про охорону здоров'я.

2.4.13. При побудові стосунків з членами сім'ї та представниками пацієнта необхідно зберігати стриманість, спокій і тактовність; пояснювати особам, які піклуються про пацієнта, правильність виконання процедур і маніпуляцій.

Спілкування працівника ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС із зазначеними особами має відбуватися лише у межах професійної компетенції відповідного працівника.

2.4.14. Обговорення інформації про хід лікування та діагноз пацієнта має здійснюватися з урахуванням інтересів пацієнта.

Проблемну медичну ситуацію необхідно обговорювати тактовно й обережно, у деяких випадках лікар може визнати за доцільне обговорення такої ситуації за відсутності пацієнта.

2.5. Взаємовідносини лікарів із молодшими спеціалістами з медичною освітою

2.5.1. Лікарі повинні з повагою ставитися до молодших спеціалістів з медичною освітою.

Якщо молодші спеціалісти з медичною освітою при проведенні призначених процедур допускають помилки, лікарі повинні робити зауваження в коректній формі, не в присутності пацієнтів.

2.5.2. Молодші спеціалісти з медичною освітою мають право отримати пояснення у лікаря по незрозумілим записам в історії хвороби, аркуші призначення тощо.

2.5.3. Молодші спеціалісти з медичною освітою не повинен зневажливо висловлюватися про лікарів, обговорювати професійну діяльність лікаря, в т.ч. медичні призначення, поширювати чутки і плітки про «неправильно призначене лікування».

2.5.4. Лікар повинен сприяти підвищенню професійних знань і навичок молодших спеціалістів з медичною освітою.

2.6. Взаємовідносини молодших спеціалістів з медичною освітою з пацієнтом

2.6.1. Забороняється в присутності хворого обговорювати встановлений йому діагноз, ставити під сумнів правильність проведеного лікування.

Молодші спеціалісти з медичною освітою повинні висловлювати свої думки в межах своєї компетенції, не має права коментувати прогноз захворювання.

2.6.2. Перед проведенням призначених лікарем процедур молодший спеціаліст з медичною освітою повинен підкреслити хворому їх необхідність для успішного лікування.

2.6.3. Молодші спеціалісти з медичною освітою повинні зберігати стриманість, спокій і тактовність при виконанні своїх функціональних обов'язків.

2.6.4. Молодші спеціалісти з медичною освітою повинні надавати компетентну допомогу пацієнтам, незалежно від їх віку чи статі, характеру захворювання, расової або національної приналежності, релігійних або політичних переконань, соціального чи матеріального становища. 2.6.5. При встановленні черговості надання медичної допомоги кільком пацієнтам, молодші спеціалісти з медичною освітою керуються показаннями, які виключають будь-яку дискримінацію чи упередженість.

2.6.6. Молодші спеціалісти з медичною освітою повинні зберігати в таємниці від третіх осіб інформацію про стан здоров'я пацієнта, діагноз, лікування, прогноз його захворювання, а також про особисте життя пацієнта.

3. Функції контролю дотримання цього Кодексу

3.1. При порушеннях положень Кодексу, за відповідним письмовим зверненням співробітників, для розгляду викладених у зверненні питань створюється Комісія. Склад Комісії у кожному конкретному випадку затверджується наказом директора ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС.

3.2. Комісія:

- зобов'язана протягом п'яти робочих днів надати відповідні роз'яснення співробітникам ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС за їх зверненнями;

- дотримуватися незалежності і неупередженості при розгляді питань недотримання Кодексу.

4. **Заключні положення**

4.1. ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС розраховує, що кожний співробітник буде сприяти збереженню та підвищенню престижності ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС та професії, до якої належить.

4.2. При прийомі на роботу у ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС наукові та медичні працівники повинні бути ознайомлені із положеннями цього Кодексу завідувачем відповідного структурного підрозділу.

Заступник директора з наукової роботи

Юрій ЯЩЕНКО